

فهیسه‌ل همه‌وهندي

کۆنسىرتى دەف ڙنهكان

دەفەكەم دا بە ئەرزاو ھەلا ھەلام كرد. دەمويىست ئەو دەنگانە كويىركەمەوه كە شەويان لى ھراسان دەكرىم. رەنگە بە قەستى شەكانيش نەمويىستبى يېشكىزم، ئىدى كە هات بەدەستىما، چى لى بىكم، واي لى هات. ئەم ھەلانە لاي مەرۆف زۆر جار دووبىارە دەبنەوه، ھېيە لەدەستى دەرددەچىت و مەرقۇچىك دەكۈزى، ھېي ئاگر لە مالىنىك بەردەدات، ھەشە كچىك ئەتك دەكت، ھەشە بە ژنى ھاورييکە فېر دەبىت و . . .

شەكاندم و بىرايەوه. دەفەكە دەفى بابامە. بابام. . . بە سەرو سىيمى لە ھونەرمەندىيىكى بىيانى دەچى، بە سەرو سەكوتىش لە دەرۇيىشىكى رىش چەرمۇوى پرج درېزى لاي خۆمان دەكا. ئەو نە دەرۇيىش و نە مورىدى ھىچ شىخىچىك نەبووه، بەدم دەف لىدانەوه لە دەرۇيىشانىش زىاتر حالى لى دەھات.

ئەو منى نەبىنېبۇو، كە دەفەكەم شىكىن، رەنگە مەزەنەي منىشى كىرىپى، وەلى راستەخۆ
ھىچى لا نەدركەنەدۇوم، ئەو گۇوتىبى :

«ئەوھى دەفەكەي شىكىنەدۇوم. . ھەقى خۆى بۇوە، رەنگە بە دەفەكەي من قىلس بوبىّ. .
مالى ئىمە وەك بىنکەيەكى ھونەرى لى ھاتبۇو، رۇڭ نەبۇ گەنجەكان سەردىنى باپام نەكەن،
لەمەر فىرپۇونى لىدىانى دەفەو. باپام بەھەرەيەكى كەورەي لە دەف لىدىان تىايىھ، وەك لە ناو
خەلکىدا باوه دەللىن دەفى دەھىنایە قىسە.

من بەوە قىلس دەبۇوم، شەوان دەنگى دەف لام دەبۇو بە ھاوارى ژن و مىنال، ھاوارى
ئەوانى رووحيان لەبەر دادەمالار، ھەستم دەكىرد نەدەبۇ دەفەكە بشكىن، بەلام نەش دەبۇو
نەيشكىن، ھاۋىتىكەن ناراستەخۆ سىخورى باوكمىان دەدايىھ و گۆيىم. باپاشم رووحى ئەو
ژن و مىندالانى ئامادە دەكىرد، كە باوكم دەستىكى ھەبۇو لە تاوانانە. شەوان لە بن
بەتانييەكەو گۆيىم لە زەل و ھات و ھاوارو پارانەو دەبۇو، گۆيىم لە راكە راك و قرمەى
دەف بۇو، بەسەر دەست و پىيەمدا دەكەوتىن، باپام نەنۇسىتىبۇو، چاوى بە دەفە
بەدارەوەبۇوەكەو بۇو، باوكم لەزۇرەكەي خۆى بە پاڭ دايىكەو يَا نۇسىتىبۇو يَا دەيپىست
بنۇي، ھاۋىتىكەن لە ژۇر سەرمەو روت رووت راوهستابۇون و دەفييان لىتىدە، ژۇرەكەم
پېپبۇو لە ئەستىرەي كۈزراو. .

جارىك مامۇستا لىلى پىرسىم: دوا رۇڭ حەز دەكەي بېي بەچى؟
ھەر بۆ فېز وتم: دەف ژەن

لەو رۇڭەو ئەو نازناواه دابراوەتە سەرمە. ناچاربۇوم فيرى دەف لىدىان بىم، تا ئەو نازناواه
نەدۇرىن كە بەھەرەيەكى دىيارە لەناو جەماوەر، تا ھەندى لە پلارى ھاۋىتىكەنیش كال كاتەوە.
ئەمە ئەو ناگەيىنى دەفەكە نەشكىن.

بابام لە ھىچ حوجرە و قوتاپخانەيەك دەف لىدىانى نەخويىندۇو، كەچى بە قەد ئەحەى
كۆترە مل قىسى لە مەر ھونەرەوە دەزانى، باپام دەيگۈوت:
بە قىسى بابام بىنى، دەف جۆرى زۆرە، دەفلى پىيەتى كاۋىر. . كە يەك سالەي لە دووسال
جىياوازترە لە لىدىان، پىيەتى رىتى تەلەوازانە دىتە لىدىان و هي ئاسكىش وەك ھەنسكىتىكى
خنكاو. بەو دەنگانە دەچۈومەوە لاي زەل و ھات و ھاوارى ئەوانەي شەوان دەھاتنە
ژۇرەكەي من و بابام. . كە خوپىنى خۆيان دەساوپىيە دەفەكەو ناخى خۆيان لەسەر پىيەتى
دەفەكە خالى دەكىردەوە

بىرمە سالى. . بەشدارىم لە كۆنسىرتىك كەرد. . كە تايىبەت بۇو بە بۆنەي ئەو قەدەرە

شومه‌ی بهاری رهش کردین، جوانیه‌کانی سرووشتی ژاکاند، ئەو نەھامەتییه خورافتەکانی بەسەردا هیناینەوە. تا حاڭىرىن پەنجەكەنمان وەك سەمى ئاسكى ھەلاتۇو، بەسەر پېستەي دەفەكەنمانەوە چۈون كىرانەوەي مەتلەكەنلىكى وەرىنى چۆلەكەكان لە وەرزى رەشدا ئاوادەبۈون، ئىمە دەتواينەوە، ئاماڭەبۈوان قىرو قې گوپىيان بۆ دەفەكەن شل كردىبو، تا گېڭىرتن لىيماندان ئەوانىش بەردەبۈونەوە. دەفەكەن شىوه‌يى مرۆقەكەنانيان وەردەگرت، وەك بارانى ئەستىرە دەھاتنە خوارو لەسەر زەمیيە ھەلبىزركاو باللاچەيان دەداو دەكۈزانەوە، بابام لەودىويى باللاچەكانەوە مەتلەكەنلىكى دەكىپايەوە:

«ئەمە پېستەي كېيىكە بەر لەوەي ژۇوانىك دابەستى پېستيان لەبىر دامالى. ئەمەشيان پېستەي ناو پېستەي بۆ ئەزىزىيەكانى زووحاك كرا بە دىيارى. ئەميتريان... ئەويتريان...». زىكرو تەھلىلە ئەو شەوە لە تەك زەرك و شەمشىر گەشتبوووه حالىك سەماي بە بەر مەمکانەوە دەكىردى. لەودىويى جىهانىكى خەفەكراو بەدۇيىكى ترى كارەساتەكە، لەۋى كە پالەوانەكان گوپىيان بۆ دەنگى دەفەكەن رادىرابۇو، سەحرارىيەكى كې نوشتابۇووه لاي دالىغە قۇولەكانى ئەودىويى مىحراب و سەرەزەنلىكەكانى كۆ دەكىردىو، بىئۆمىدى سەرىيەمۇپىانى نابۇوە لاي يەك و بېرىانى دەخستەوە بېجگە لە پىاچۇونەوەي رابردوو ھېچىيان بۆ نەماوەتەوە. هەر يەكىو بە ناونىشانىك كەرابۇووه لاي ئەو رۆزانەي بەناخۆشىيەكانىشىيەوە جوان بۇون. پياوېكى رەشتالەي ئەمۇوستەچاول لە ژۇور سەرىيانەوە راوهستا و چاۋىكى پىتاياندا كېرى بى ئەوەي ھېچ بلىي يەكىكى دايە دواي خۆى و وەك گورگى بىرى. من دەزانم چى دەفەكەي پى شەكىندىم، دواتر زۆر گەريام، بىسىوود بۇو، تازە شەكاو ھەلا ھەلا بۇو.

لەيەكىرا دەفەكەنمان بە يەك رېتم و يەك بەر زېبۈونەوە لىدىا، ئاماڭەبۈوان قرچەي دلىان دەھات، بە هيئورى دەنگى دەفەكەنمان نزم كردىو، تا لە يەكىرا دەنگ لە ھۆلەكە نەما. ئىمە چاۋەرپانى ھېچ قىسىيەك نېبۈون لە ئاماڭەبۈوانەوە، ئەوانىش لە حەپەساویدا بۇو يەھە شتىكى تر، وەلامىكىيان نېبۇو، تا يەكىكى پەردىي ئەو بىندەنگىيەي بە چەپلە ھەلدەرى، ئىدىي ئاماڭەبۈوان دوا بە دواي يەك گۆرەپانەكەيان بە چەپلە لىدان قاوكىرد.

ئىمە نۇوشتايىنەوە بۆ رېزى ئاماڭەبۈوان، لەبىر پېشىمانەوە ژن و منال و پىر خوينى پەنجەكانى ئىمەيان لەسەر شانۇكە وەردەدا. من ھەموو ئەو كارەساتانەم دى، كە بەسەر دەفەكەي بابامدا ھەموو شەۋى دادەھاتن.

ئەو زاتىي سەرنجى راكتىشام و لە رېزى پېشەوەي ئاماڭەبۈواندا دانىشتبوو، بە ھەموو دلىكەوە چەپلەي لىدەدا، دواتر منى خستە سەر ئەوەي دەفەكە بشكىئىم. باوكم بۇو.